

Súd: Okresný súd Bratislava II
Spisová značka: 12C/86/2004
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1204112475
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 12. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Sobolovská
ECLI: ECLI:SK:OSBA2:2015:1204112475.23

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava II v právnej veci navrhovateľa v I. rade: D. Z., Z.. XX. XX. XXXX, B. I. A. XX, v II. rade: U. Z., Z.. XX. XX. XXXX, B. I. A. XX, v III. rade: U. Z., Z.. XX. XX. XXXX, B. I. A. XX, všetci zast. JUDr. Tomáš Plank, advokát, so sídlom Nám. Slobody 10, Bratislava, proti odporcovi: D. L. O., Z.. XX. XX. XXXX, B. D. C. XX, B., zastúpenému opatrovníčkou L. X., pracovníčkou Okresného súdu B. V., o náhradu škody takto

rozhodol:

Odporca je p o v i n n ý zaplatiť navrhovateľke v I. rade 66.000,- eur a navrhovateľom v II. a III. rade každému po 83.000,- eur, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

O náhrade trov konania a trov právneho zastúpenia bude rozhodnuté do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Navrhovatelia sa návrhom podaným na súd dňa 23.3.2004 domáhali vydania rozhodnutia, ktorým by súd odporcu a pôvodne aj odporcu v II. rade (KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s., Štefanovičova 4, Bratislava) zaviazal spoločne a nerozdielne zaplatiť navrhovateľke v I. rade sumu 99.581,76 eura, navrhovateľom v I. a II. rade každému sumu 99.581,76 eura z titulu náhrady škody.

Uznesením č.k. 12C/86/2004-97 zo dňa 25.5.2009 súd pripustil zmenu petitu návrhu na začatie konania tak, že odporca v I. rade je povinný zaplatiť navrhovateľke v I. rade sumu 66.000,- eur a navrhovateľom v II. a III. rade každému po sume 83.000,- eur. Odporca v II. rade je povinný zaplatiť navrhovateľke sumu 33.000,- eur a navrhovateľom v II. a III. rade každému sumu 16.600,- eur.

Rozsudkom č.k. 12C/86/2004-127 zo dňa 17.6.2010 súd pôvodne odporcov v I. a II. rade zaviazal na úhradu sumy 3.319,39 eura navrhovateľke v I. rade, sumu 1.659,69 eura každému z navrhovateľov v II. a III. rade. Vo zvyšku súd návrh zamietol. Zároveň zaviazal odporcov na náhradu trov konania.

Na základe podaného odvolania navrhovateľov ako i odporcu, Krajský súd v Bratislave uznesením č.k. 14Co/487/2012-159, 14Co/488/2012 zrušil rozsudok č.k. 12C/86/2004-127 a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že v danom prípade došlo k zásahu do osobnostných práv navrhovateľov. Taktiež súhlasil s tým, že škodovou udalosťou boli zasiahnuté citové a rodinné väzby, ktoré mali navrhovatelia voči zomrelému Gabrielovi Némethovi. Prvostupňový súd správne konštatoval, že v danom prípade nemožno mieru zavinenia preniesť v plnom rozsahu len na odporcu v I. rade, vzhľadom na spoluzavinenie poškodeného, ktoré malo vplyv na priebeh dopravnej nehody. V trestnom konaní bolo preukázané, že poškodený bol v ťažkom stave opitosti. Možno súhlasiť s názorom súdu prvého stupňa, že došlo k takému zásahu do osobnostných práv, ktoré odôvodňujú priznanie nemajetkovej ujmy. V konaní bola spornou otázka výšky uplatneného nároku. Úlohou súdu prvého stupňa bolo stanoviť primeranú výšku nemajetkovej ujmy vzhľadom na

všetky okolnosti prípadu. Súd priznal navrhovateľom plnenia vo výške 3.319,39 eura a 1.659,69 eura a 1.659,69 eura. Takéto všeobecné odôvodnenie je však nedostatočné. Súd prvého stupňa sa nezaoberal konkrétnou mierou zavinenia, nezhodnotil, aká výška nemajetkovej ujmy by bola adekvátna vzhľadom na všetky okolnosti prípadu.

Dňa 3.3.2015 sa konalo pojednávanie, na ktorom predstúpil právny zástupca navrhovateľov, ktorý uviedol, že s ohľadom na závery odvolacieho súdu berie návrh na začatie konania späť v časti alternatívneho návrhu týkajúceho sa náhrady škody v zmysle § 488 Občianskeho zákonníka, ktorým bol uplatnený nárok voči odporcovi v II. rade, t.j. KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s.. Navrhol, aby s ohľadom na závery odvolacieho súdu, súd prvého stupňa stanovil nemajetkovú ujmu.

Zároveň na predmetnom pojednávaní predstúpil splnomocnený zástupca odporcu v II. rade, ktorý uviedol, že súhlasí so späťvzatím návrhu na začatie konania tak, ako navrhli navrhovatelia. Zároveň vzniesol námietku nedostatku pasívnej legitímácie v časti nároku týkajúceho sa nemajetkovej ujmy z titulu ochrany osobnosti.

Uznesením č.k. 12C/86/2004-204 zo dňa 9.9.2015 súd ustanovil odporcovi v I. rade opatrovníka, nakoľko sa súdu nepodarilo zistiť pobyt odporcu v I. rade a na adrese známej súdu sa nezdržuje.

Dňa 23.9.2015 bolo súdu doručené podanie navrhovateľov, v ktorom uviedli, že trvajú na podanom návrhu na začatie konania proti odporcovi v I. rade a proti odporcovi v II. rade berú návrh na začatie konania späť a žiadajú, aby súd konanie zastavil. Uvedené úpravy vychádzajú z právneho záveru odvolacieho súdu vyjadrené v uznesení č.k. 14Co/487/2012-159, 14Co/488/2012. Navrhovatelia naďalej uplatňovali nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 13 odsek 2 Občianskeho zákonníka. Poukázali na ustanovenia § 11 až 16 Občianskeho zákonníka týkajúcej sa ochrany osobnosti. Mali za to, že náhrada nemajetkovej ujmy v prípade vyhasnutia ľudského života by mala byť najvyššia. V danom prípade žalobný petit predstavuje hornú hranicu rozhodovacej úvahy súdu. Súd by mal prihliadať na závažnosť ujmy, aj na okolnosti, za ktorých k ujme došlo. Závažnosť ujmy bola jednoznačná, pretože došlo k úmrtiu. Vyhasnutý život sa nedá prinavrátiť. Mladá žena stratila partnera a deti otca. Vzhľadom k uvedenému by mal súd v plnom rozsahu vyhovieť žalobnému petitu. Súd môže redukovať náhradu s prihliadnutím na okolnosti, za ktorých došlo k ujme. V trestnom rozsudku, ktorým bol odporca v I. rade uznaný vinným sa uvádza, že poškodený bol pod vplyvom alkoholu. Na druhej strane bol však poškodený na prechode pre chodcov, čo zvyšuje jeho ochranu a prikazuje vodičom zvýšenú opatnosť. Chodec môže požiť alkohol, avšak pokiaľ prekračuje cestnú komunikáciu po prechode pre chodcov, mal by byť rovnako chránený ako chodec triezvy. Poškodený žiadnym spôsobom na prechode pre chodcov neznižil, ani potrebu svojej ochrany, ani potrebu opatrnosti vodiča. Preto okolnosť požitia alkoholu poškodeným navrhovateľa nepovažovali za tak závažnú, aby sa podstatným spôsobom znižovala náhrada nemajetkovej ujmy. Podľa rovnakej právnej úpravy súdy priznávajú politikom náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v porovnateľných sumách so žalobným návrhom navrhovateľov. Podstatne rozdielny je ale predmet ochrany. Navrhovatelia preto trvali na žalovanej sume a to tak, že súd odporcu v I. rade zaviazal na úhradu sumy 66.000,- eur navrhovateľke v I. rade a sumu 83.000,- eur každému z navrhovateľov v II. a III. rade. Ďalej žiadali náhradu trov konania a aby súd konanie proti odporcovi v II. rade, t.j. poisťovni, zastavil.

Uznesením č.k. 12C/86/2004-210 zo dňa 6.11.2015 súd konanie proti odporcovi v II. rade zastavil.

Dňa 17.12.2015 sa konalo pojednávanie, na ktoré sa dostavila navrhovateľka v I. rade a právny zástupca navrhovateľov v I. až III. rade. Nedostavila sa opatrovníčka odporcu. Súd v zmysle § 101 odsek 2 Občianskeho súdneho poriadku pojednával v neprítomnosti odporcu.

Na predmetnom pojednávaní súd uznesením pripustil zmenu petitu návrhu na začatie konania tak, že: Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľke v I. rade 66.000,- eur a navrhovateľom v II. a III. rade každému po 83.000,- eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Odporca je povinný nahradiť navrhovateľom v I. až III. rade trovy konania do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Zároveň prítomní účastníci uviedli, že nežiadajú uznesenie vypracovať a ani doručiť.

K meritu prejednávanej veci uviedol právny zástupca navrhovateľov, že v písomnom podaní zdôvodnil nárokovanie nemajetkovej ujmy, ktorej výška sa nedá preukázať, dá sa o nej rozhodnúť. Poukázal na to, že ustanovenia § 11 - 13 Občianskeho zákonníka nelimitujú náhradu nemajetkovej ujmy. Možno poukázať len na štandardnú judikatúru, ktorá hovorí, že zo všetkých zásahov do osobnostných práv je najzávažnejší zásah do ľudskej integrity a zánik života. Ustanovenie § 13 Občianskeho zákonníka

o náhradách nemajetkovej ujmy je veľmi široké, pretože sa podľa neho uplatňuje náhrada za ujmu fyzickú, psychickú, a morálnu. Podľa uvedeného ustanovenia si uplatňujú náhradu napríklad aj politici za mediálnu kritiku, pričom podľa tohto ustanovenia sa uplatňuje aj v tomto prípade náhrada za vyhasnutý život. Neexistuje žiadny zákonný sadzobník a je dané na sudcovskú úvahu ako zväží výšku náhrady. Navrhovatelia uplatňujú náhradu nemajetkovej ujmy za stratu člena rodiny, ktorý bol manželom a otcom maloletých detí. Násilným konaním odporcu sa im odňala možnosť žiť v kompletnej rodine. Hodnota ľudského života je nevyčísľiteľná. Bolo pravdou, že súdy trestný ako i civilný poukázali na spoluzavinenie nebohého, avšak aj to treba citlivo vyhodnotiť. V trestnom konaní sa iba preukazovalo, že nebohý požil alkohol, ale nespôsobil svojím konaním takú situáciu na vozovke, že by on bol zodpovedný za nehodu. Naopak, išiel po prechode pre chodcov, ktorý má v doprave špeciálnu ochranu a prioritu. Nie je zakázané požiť alkohol, a nie je zakázané po požití alkoholu chodiť po prechode pre chodcov. Preto by to mal súd vyhodnotiť, avšak nie v tom zmysle, že sa anuluje nárok na náhradu nemajetkovej ujmy navrhovateľom. Trestný súd odporcu odsúdil, t.j. uznal jeho zodpovednosť za dopravnú nehodu. Treba vyhodnotiť aj správanie odporcu, ktorý neuhradil rodine navrhovateľky nič, nestaral sa o jej osud, ignoruje aj prebiehajúce súdne konanie. Mal za to, že zo všetkých prípadov náhrad nemajetkovej ujmy je potrebné priznávať najväčšie sumy peňažných prostriedkov práve v prípade vyhasnutia ľudského života. Na záver poukázal na to, že súdy judikujú v prípade náhrad pre politikov za mediálne útoky státisícové sumy, preto žiadal, aby súd zobral do úvahy aj určitú proporcionalitu, keďže sa používa rovnaká právna úprava. Základ žaloby je daný. Súd mal určený vrchný limit pre priznanie nemajetkovej ujmy žalobným návrhom a zníženie môže a musí byť primerané miere akéhosi spoluzavinenia, ak je dané. Keby ale spoluzavinenie bolo podstatné, nedošlo by k odsúdeniu odporcu v trestnom konaní.

Na otázku súdu, aká je predstava navrhovateľov ohľadom spoluzavinenia poškodeného právny zástupca uviedol, že žiada priznať náhradu v zmysle žalobného petitu a jej výška už zohľadňuje aj spoluzavinenie. Navrhovateľka uviedla, že sa pridrižiava prednesu svojho právneho zástupcu.

V zmysle § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Ochrana osobnosti prislúcha každej fyzickej osobe bez ohľadu na pôvod, rasu, národnosť, sociálne postavenie atď. Predmetom ochrany je osobnosť človeka vo svojej celistvosti ako nehmotný statok, ktorý patrí konkrétnej fyzickej osobe. Právo na ochranu osobnosti patrí vždy konkrétnej fyzickej osobe. Toto právo je nescudziteľné a neprevoditeľné. Za určitých podmienok môžu právo na ochranu uplatňovať po smrti fyzickej osoby len najbližší príbuzní.

Právo na ochranu osobnosti je absolútnym právom fyzickej osoby, ktoré pôsobí proti všetkým (erga omnes), t. j. proti ostatným fyzickým osobám, právnickým osobám, ako aj proti štátu. Jeho obsahom je zákaz akéhokoľvek zásahu, ktorý by bol spôsobilý vyvolať ohrozenie alebo porušenie práv, ktoré sú príkladom uvedené v § 11 OZ (nevýžaduje sa vyvolanie následkov; stačí zásah, ktorý je spôsobilý vyvolať ohrozenie alebo narušenie chránených práv). Túto ochranu zákon zabezpečuje v plnom rozsahu aj vtedy, ak sú napadnuté len jednotlivé zložky osobnosti fyzickej osoby (napr. fyzická integrita, občianska česť, meno, podoba človeka, prejavy osobnej povahy a pod.). V občianskom práve platí zásada, že ohrozenie, resp. porušenie čo i len jednej stránky osobnosti človeka je ohrozením, resp. porušením jeho osobnosti ako celku.

Pri práve na ochranu osobnosti ide o všeobecné osobné (osobnostné) práva, ktoré patria bez rozdielu každej fyzickej osobe bez toho, že by ku vzniku práv boli potrebné ešte nejaké ďalšie skutočnosti

V zmysle § 13 odsek 1 až 3 citovaného zákona, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

V zmysle § 15 Občianskeho zákonníka, po smrti fyzickej osoby patrí uplatňovať právo na ochranu jeho osobnosti manželovi a deťom, a ak ich niet, jeho rodičom.

Na základe takto doplneného dokazovania súd dospel k záveru, že nárok navrhovateľov v I. až III. je dôvodný. Ako vyplývalo aj z vykonaného dokazovania súdu prvého stupňa ako i rozhodnutia odvolacieho súdu, k zásahu do osobnostných práv navrhovateľov v I. až III. rade konaním odporcu došlo. Taktiež nebolo sporné, že škodovou udalosťou, pri ktorej zomrel manžel navrhovateľky v I. rade a otec navrhovateľov v II. a III. rade, boli zasiahnuté rodinné a citové väzby. V neposlednom rade bolo možné jednoznačne vychádzať zo záveru, že následok, t.j. úmrtie manžela navrhovateľky v I. rade a otca navrhovateľov v II. a III. rade, nedbanlivostne zavinil odporca, ktorý sa nedostatočne venoval riadeniu motorového vozidla. Preto nebolo možné mieru zavinenia v plnom rozsahu preniesť na odporcu, vzhľadom na okolnosti dopravnej nehody a skutočnosť, že poškodený bol v čase dopravnej nehody, keď prechádzal cez prechod pre chodcov, v stave ťažkej opitosti.

Čo sa týkalo navrhovateľmi uplatňovanej nemajetkovej ujmy v celkovej výške 232.000,- eur, súd túto čiastku priznal. Pri rozhodovaní o výške tejto nemajetkovej ujmy súd vychádzal zo samotného žalobného petitu, ktorým bola výška nemajetkovej ujmy pre navrhovateľov v I. až III. rade limitovaná, t.j. bola určená vrchná hranica. V ďalšom súd poukazuje na tú skutočnosť, že odporca bol v priebehu konania nečinný, ignoroval samotné súdne konanie, keď sa súdu nepodarilo zistiť pobyt odporcu, odporca zásielky nepreberal a na adrese, na ktorej sa mal údajne zdržiavať, bolo vykonané šetrenie príslušníkmi policajného zboru, avšak s negatívnym výsledkom. Aj napriek tejto nečinnosti odporcu, sa súd stotožnil s vyjadreniami navrhovateľov, že najväčším zásahom do osobnostným práv osoby je úmrtie blízkej osoby, tak ako tomu bolo i v tomto prípade. Je zrejmé, že k úmrtiu poškodeného došlo z titulu nedbanlivostného konania odporcu, ktorý bol príslušným súdom uznaný za vinného.

Súd ďalej poukazuje, že v tomto prípade právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch predstavuje peňažnú satisfakciu. Základným znakom je aj to, že predpokladaná ujma sa nedá nijako preukázať, a je vecou voľnej úvahy, ktorá sa neurčuje svojvoľne, ale súd prihliada na závažnosť vzniknutej ujmy, ako aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo. Účelom práva na peňažné zadosťučinenie je vyvážiť a zmierniť nemajetkovú ujmu peňažnou formou.

Súd sa preto v plnom rozsahu stotožnil s vyjadreniami navrhovateľov v I. až III. rade, že úmrtím ich manžela a otca sa takým závažným spôsobom narušili rodinné a citové väzby, že je len veľmi ťažko vyčíslieť ich hodnotu v konkrétnej peňažnej sume. Súd preto aj vzhľadom na nečinnosť odporcu, priznal náhradu nemajetkovej ujmy navrhovateľom v rozsahu ich žalobného petitu a to tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.